

Cyfarwyddyd ar Reoli Heintiau yng Ngogledd Cymru - Ysgolion a Lleoliadau Cyn-Ysgol

Ebrill 2018 – Dyddiad adolygu Ebrill 2020

Ni ddylai unigolion yr amheuir neu y cadarnhawyd eu bod yn dioddef o glefyd heintus fynychu'r lleoliad yn ystod y cyfnod yr ystyrir eu bod yn heintus. Mae'r tabl isod yn ganllaw cyflym i weld a ddylai unigolyn fynychu lleoliad ai peidio. Mae'n seiliedig ar y cyfnod o heintusrwydd yn hytrach nag ar ba mor dda y mae'r plentyn yn teimlo ac a fyddai'n gallu mynychu. Os oes ansicrwydd, dylai unigolion aros adref a dylid ceisio cyngor Galw Iechyd Cymru - 0845 46 47, eu fferyllfa neu eu Meddyg Teulu.

Os bydd ar ysgol/lleoliad cyn-ysgol yng **Ngogledd Cymru** angen cyngor ynglŷn â chyfnodau gwahardd / clefydau trosglwyddadwy, fe'u cynghorir i wneud y canlynol –

1. Yn y lle cyntaf, dylai ysgol/lleoliad cyn-ysgol gyfeirio at y wybodaeth isod sy'n berthnasol i blant a staff.
2. Os bydd angen gwybodaeth bellach, cysylltwch â'r Tîm Diogelu Iechyd (rhowch wybod i nyrs yr ysgol os yn berthnasol)
3. Mewn achosion o salwch sy'n cynnwys staff yr ysgol, dylai'r ysgol gysylltu â'u Tîm Iechyd Galwedigaethol.
4. Os oes achosion lleol/cenedlaethol o salwch, bydd lleoliadau yn cael eu hysbysu a'u cynghori gan y Tîm Diogelu Iechyd ynghylch unrhyw gamau y mae angen iddynt eu cymryd.

Tîm Diogelu Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru: 0300 00 300 32

Dylai lleoliadau gadw cofrestr salwch ar gyfer yr holl blant a'r staff, yn ogystal â chofrestr o unigolion yr ystyrir bod posibilrwydd y gellid eu heintio'n hawdd.

Os daw dau achos o UNRHYW salwch i'r amlwg, cysylltwch â'r Tîm Diogelu Iechyd gan y gallai hyn fod yn anarferol.

Mae rhoi gwybod i'r Tîm Diogelu Iechyd am yr afiechydon canlynol yn ddyletswydd statudol: encephalitis aciwt, hepatitis heintus, meningitis aciwt, poliomyelitis aciwt, anthrac, botwlaeth, brwselosis, cholera, difftheria, y dwymyn enterig (teiffoid neu dwymyn paradeiffoid), gwenwyn bwyd, syndrom hemolytig wremig, dolur rhydd gwaedlyd heintus, clefyd streptococcol ymledol grŵp A, Clefyd y Llengfilwyr, y gwahanglwyf, malaria, y frech goch, gwenwyniad gwaed meningococcol, clwy pennau, y pla, y gynddaredd, rwbela, SARS, y clefyd coch, y frech wen, tetanws, tiwbercwlosis, teiffws, twymyn gwaedlifol firaol, y pas a'r dwymyn felen r. * Clefyd Hysbysadwy.

Sylwer: hyd yn oed os nad oes cyfnod gwahardd, os yw plentyn yn sâl ni ddylent fynychu'r ysgol.

Brechau a heintiau croen	Cyfnod y dylid cadw unigolion i ffwrdd o'r lleoliad	Sylwadau
Dylid ystyried bod brech heb eglurhad drosto yn heintus hyd nes y ceisir cyngor meddygol		
Tarwden y traed	Dim.	Nid yw tarwden y troed yn gyflwr difrifol. Argymhellir triniaeth
Brech yr ieir	Pum niwrnod o ddechrau'r frech. A hyd nes y bydd crawen sych ar bob pothell	GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog
Doluriau annwyd, (Herpes simplex)	Dim.	Osgoi cusanu a chysylltiad â'r doluriau. Nid yw doluriau annwyd yn ddifrifol ar y cyfan ac maent yn hunangyfngol.
Brech Goch yr Almaen (rwbela)	Pedwar diwrnod o ddechrau'r frech	Mae modd ei atal drwy imiwneiddio fel rhan o'r rhaglen imiwneiddio arferol (MMR x 2 ddos). GWELER: Staff Beichiog
Clefyd llaw, traed a'r geg	Dim.	Cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol os effeithir ar nifer fawr o blant. Gellir ystyried cadw unigolion o'r lleoliad mewn rhai amgylchiadau.
Impetigo	Hyd nes bod y clwyfau'n grofennog ac wedi gwella, neu 48 awr ar ôl dechrau cael triniaeth wrthfotig	Mae triniaeth wrthfotig yn cyflymu'r broses wella ac yn lleihau'r cyfnod heintus
Y Frech Goch	Pedwar diwrnod ar ôl dechrau'r frech	Mae modd ei atal drwy imiwneiddio fel rhan o'r rhaglen imiwneiddio arferol (MMR x 2 ddos). GWELER: Staff Beichiog
Molluscwm contagioswm	Dim.	Cyflwr hunangyfngol
Tarwden	Dim.	Mae angen triniaeth
Brech rosynnaidd (babanod)	Dim.	Dim
Clefyd crafu	Gall y plentyn ddychwelyd ar ôl y driniaeth gyntaf	Mae angen i ddeiliad y cartref a'r rhai sydd â chysylltiad agos gael triniaeth
Y dwymyn goch	Gall y plentyn ddychwelyd 24 awr ar ôl dechrau triniaeth wrthfotig briodol	Argymhellir triniaeth wrthfotig ar gyfer y plentyn yr effeithir arno
Y Boch Goch. Parfofeirws B19	Dim. (Unwaith y bydd y frech wedi ymddangos).	GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog
Yr Eryr	Dim angen gwahardd oni bai bod rhedlif yn dod o'r frech ac nad oes modd ei orchuddio yn unig	Gall achosi brech yr ieir ymhlith y rhai nad oes ganddynt imiwneidd h.y. y rhai nad ydynt wedi cael brech yr ieir. Caiff ei ledaenu gan gysylltiad agos iawn ac o gyffwrdd ag e. Os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch, cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol. GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog
Dafadennau a Ferwcau	Dim.	Dylid gorchuddio ferwcau mewn pyllau nofio, campfeydd ac ystafelloedd newid
Dolur rhydd a salwch chwydu		
Dolur rhydd a/neu chwydu	48 awr ar ôl yr achos diwethaf o'r dolur rhydd neu chwydu	

E. coli O157 VTEC	Dylid eu cadw o'r lleoliad am 48 awr o'r achos diwethaf o'r Dolur Rhydd	Mae angen gwahardd plant 5 oed ac iau a'r rhai hynny sy'n cael anhawster cynnal hylendid personol da o'r lleoliad hyd nes y ceir prawf nad ydynt yn cario'r germ (clirid micrifolegol) a'u bod yn cadw at y safonau hylendid arferol.
Teiffoid [a paradeiffoid] (twymyn enterig)	Gallai fod angen gwahardd pellach ar gyfer rhai unigolion hyd nes nad ydynt yn alldafu mwyach	Mae'n bosibl hefyd y bydd y cyfarwyddyd hwn yn berthnasol i rai pob y bydd yr unigolyn wedi bod mewn cysylltiad â nhw a allent fod angen clirio meicrofiolegol arnynt. Cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol am ragor o gyngor
Shigela (dysentri)		
Cryptosporidiosis	Eu cadw o'r lleoliad am 48 awr o'r achos diwethaf o ddolur rhydd	Ni ddylid caniatáu i unigolion nofio am o leiaf bythefnos ar ôl y pwl olaf o ddolur rhydd
Heintiau anadlol		
Y Ffliw	Hyd nes bod gwellhad	<i>GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed</i>
Twbercwlosis	Ymgynghorwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol bob amser	Mae angen cysylltiad agos hir dymor er mwyn iddo ledaenu
Y Pas (pertwsis)	48 awr o gychwyn y driniaeth wrthfotig neu 21 diwrnod o ddechrau'r salwch os nad oes triniaeth wrthfotig	Mae modd ei atal drwy frechu ac mae'n rhan o raglen imiwneiddio arferol y DU. Ar ôl triniaeth, mae'n bosibl y bydd pesychu nad yw'n heintus yn parhau am wythnosau lawer. Gall y Tîm Diogelu Iechyd lleol eich helpu i olrhain pobl y gallai'r unigolion fod wedi cael cysyllt â nhw os bydd angen.
Heintiau eraill		
Llid pilen y llygad	Dim.	Os bydd achos/clwstwr yn codi, cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol.
Difftheria	Ni ddylid mynychu'r lleoliad. Ymgynghorwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol bob amser	Mae modd ei atal drwy frechiad ac mae'n rhan o raglen imiwneiddio arferol y DU. Mae'n rhaid i gysylltiadau teuluol gadw o'r lleoliad hyd nes y cânt eu clirio gan eich Tîm Diogelu Iechyd lleol i ddychwelyd. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd yn ystyried y risg o ran unrhyw gysyllt y byd dyr unigolyn wedi ei gael gydag eraill os bydd angen.
Twymwn y chwarennau	Dim.	
Llau pen	Dim.	Argymhellir triniaeth dim ond mewn achosion lle bo llau byw wedi'u gweld.
Hepatitis A	Gwahardd hyd saith niwrnod ar ôl dechrau'r clefyd melyn (neu saith niwrnod ar ôl dechrau'r symptomau os nad yw'r clefyd melyn yn bresennol)	Mewn achos o hepatitis A, bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn cynghori ar fesurau rheoli.
Hepatitis B, C, HIV/AIDS	Dim.	Mae Hepatitis B a C a HIV yn firysau a gludir yn y gwaed nad ydynt yn heintus drwy gysylltiad achlysurol.
Meningitis meningococol / septicaemia	Hyd nes bod gwellhad	Mae modd atal sawl math o glefyd minigococol drwy frechu. Nid oes rheswm dros gadw brodyr a chwiorydd neu bobl eraill y bu'r unigolyn mewn cysylltiad â nhw o'r lleoliad. Os oes dau achos neu fwy efallai y bydd yn angenrheidiol rhoi meddyginiaeth gwrthfotig gyda neu heb frechiad minigococol i bobl yn y lleoliad y bu'r unigolyn mewn cysylltiad agos â nhw. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn cynghori ar unrhyw gamau angenrheidiol.
Meningitis oherwydd bacteria arall	Hyd nes bod gwellhad	Mae modd atal meningitis hib a niwrococo drwy frechu. Nid oes unrhyw reswm dros wahardd brodyr neu chwiorydd neu bobl eraill y bu'r unigolyn mewn cysylltiad agos â nhw. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn cynghori ar unrhyw gamau angenrheidiol.
Meningitis firysol	Dim.	Salwch llai difrifol. Nid oes unrhyw reswm dros wahardd brodyr neu chwiorydd neu bobl eraill y bu'r unigolyn mewn cysylltiad agos â nhw. Nid oes angen olrhain pobl y bu'r unigolyn mewn cysylltiad â nhw.
MRSA	Dim.	Mae hylendid da, yn enwedig golchi dwylo a glanhau amgylcheddol, yn bwysig er mwyn lleihau unrhyw berygl o ledaenu. Os bydd angen rhagor o wybodaeth arnoch, cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd.
Clwy'r Pennau	Gwahardd o'r lleoliad am bum niwrnod ar ôl dechrau'r chwyddo	Mae modd ei atal drwy frechu (MMR x 2 ddos).
Edeulyngyr	Dim.	Argymhellir triniaeth ar gyfer y plentyn a'r rhai sy'n dod i gysylltiad â'r cartref.
Tonsilitis	Dim.	Mae llawer o achosion, ond mae'r rhan fwyaf o achosion oherwydd feirysau ac nid oes angen cyffuriau gwrthfotig.

Unigolion agored i niwed

Mae rhai cyflyrau meddygol yn gwneud rhai plant yn fwy agored i ddal heintiau nad fwy neu lai byth yn ddifrifol i'r rhan fwyaf o blant; mae'r rhain yn cynnwys plant sy'n cael triniaeth ar gyfer lewcemia neu ganserau eraill, sy'n cael dosys uchel o steroidau ac sydd â chyflyrau sy'n gostwng eu himiwnedd yn sylweddol.

Merched beichiog (gan gynnwys plant beichiog)

Os yw menyw feichiog yn datblygu brech neu mewn cysylltiad uniongyrchol â rhywun sydd â brech a allai fod yn heintus, dylai meddyg archwilio hyn. Daw'r risg mwyaf o heintiau o'r fath i ferched beichiog oddi wrth eu plentyn/plant eu hunain, yn hytrach nag o'r gweithle.

Imiwneiddio

Dylai statws imiwneiddio gael ei wirio (staff a phlant) bob amser wrth ddechrau'r ysgol/lleoliad cyn-ysgol ac ar adeg unrhyw frechiad. Dylid annog rhieni i imiwneiddio eu plentyn neu drefnu dosiau dilynol pellach drwy feddyg teulu'r plentyn. I gael y cyngor diweddaraf ar y rhaglen imiwneiddio arferol, ewch i:

<http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/page/43510>